

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΓΓΕΤ ΣΤΗΝ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΛΟΓΗ ΝΕΩΝ
ΕΥΡΩΠΑΙΩΝ ΑΣΤΡΟΝΑΥΤΩΝ
ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΟΣ/ESA
(ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 16 ΜΑΪΟΥ 2008, ΑΠΘ)

Εκ μέρους του Γενικού Γραμματέα Ε&Τ Καθηγητή κ. Ιωάννη Τσουκαλά, σας καλωσορίζουμε και εμείς σε αυτή την πρωτόγνωρη για τα ελληνικά δεδομένα εκδήλωση με θέμα τη παρουσίαση της νέας αναζήτησης του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Διαστήματος (ΕΟΔ, European Space Agency (ESA)) για νέα ταλέντα από τα 17 κράτη-μέλη του, προκειμένου να ενισχύσει, το σώμα των Ευρωπαίων αστροναυτών του. Στόχος του ΕΟΔ είναι να προετοιμαστεί για τις διαστημικές αποστολές του 21ου αιώνα.

Οπωσδήποτε, τέτοια εκδήλωση, με διακεκριμένους ομιλητές από τον χώρο των αστροναυτών ξεχωρίζει από τα συνήθη, τόσο σε επίπεδο περιεχομένου, όσο και οράματος και προοπτικής. Με μεγάλο ενδιαφέρον θα τους ακούσουμε που θα μας εισαγάγουν στον δικό τους συναρπαστικό κόσμο.

Στο πρόσφατο σχετικά παρελθόν είχαν διερευνηθεί κάποιες πιθανότητες εκπαίδευσης Έλληνα αστροναύτη από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας και το Υπουργείο Ανάπτυξης. Οι πρωτοβουλίες αυτές ατόνισαν, διότι το κόστος του εγχειρήματος ήταν πολύ υψηλό. Ωστόσο, τότε δεν είχαμε τα ευεργετήματα, που έχουμε σήμερα, δηλαδή, της πλήρους από το 2005 συμμετοχής μας σε αυτόν τον στρατηγικής σημασίας διεθνή οργανισμό που λέγεται European space Agency/ESA.

Εξάλλου, η Ελλάδα αρκετά νωρίς, ήδη από αρχές της δεκαετίας του '90, αναγνώρισε τη σημασία της επιστήμης του διαστήματος και των εφαρμογών της σε πλήθος τομέων της οικονομίας και της κοινωνίας και, έτσι, δρομολόγησε τη διαδικασία εγκαθίδρυσης της συνεργασίας με τον ΕΟΔ. Η διαδικασία ήταν αρκετά επίπονη σε διαπραγματευτικό επίπεδο, μέχρι που κατέληξε στην υπογραφή της Συμφωνίας προσχώρησης το 2004 από τον τότε Υπουργό Ανάπτυξης κ.Σιούφα.

Σήμερα, είναι αυτά ακριβώς τα ευεργετήματα από τη συμμετοχή μας στον ΕΟΔ που πρέπει να αξιοποιήσουμε στο μέγιστο βαθμό. Να προσπαθήσουμε να εκμεταλλευτούμε αυτό το «παράθυρο ευκαιρίας» που μας δίνεται, εφόσον βέβαια πληρούνται όλα τα αυστηρά κριτήρια επιλογής υποψηφίων αστροναυτών που θέτει η ESA.

Πιστεύουμε ότι, παρά τις υφιστάμενες δυσκολίες, είναι στις δυνατότητες μας, να αποκτήσει η Ελλάδα τον δικό της αστροναύτη, άνδρας ή γυναίκα, ένστολο ή μη, που θα εκπαιδευτεί στα πιο σύγχρονα παγκόσμια κέντρα, θα αποκτήσει μια μοναδική τεχνογνωσία, μια εμπειρία ζωής και θα συμμετάσχει στο πρόγραμμα Human Spaceflight του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Διαστήματος, γράφοντας τη δική του/της ιστορία, κάτι που πριν λίγα χρόνια ήταν πολύ μακρινός ή ουτοπικός στόχος.

Όμως, θυμόμαστε ότι ελληνικής καταγωγής αστροναύτη είχαμε τον Θεόδωρο Γιουρτσίκιν, ο οποίος το 2002 συμμετείχε στη ρωσοαμερικανική αποστολή Atlantis το 2006-7 και εργάστηκε στο Διεθνή Διαστημικό Σταθμό (ΔΔΣ, International Space Station (ISS)) γεγονός που μας έκανε υπερήφανους.

Ξέρουμε ότι η ESA θα μας βοηθήσει και προς αυτή τη κατεύθυνση, εφόσον το θέλουμε σοβαρά, όπως μας έχει βοηθήσει μέχρι τώρα, στο μέσον της μεταβατικής περιόδου των 6 ετών που προβλέπεται από την Συνθήκη προσχώρησης μας στον ΕΟΔ. Η μεταβατική περίοδος αφορά ειδικά προνομιακά μέτρα προς εκείνα τα κράτη-μέλη του ΕΟΔ, τα οποία στερούνται σοβαρής τεχνολογικής / βιομηχανικής βάσης.

Ως προς την Ελλάδα η μεταβατική περίοδος θα ισχύσει μέχρι το 2011 και ήδη συζητούμε το ενδεχόμενο της παράτασης. Τα προνομιακά μέτρα αποσκοπούν στην καλύτερη προσαρμογή στις υψηλές απαιτήσεις και προδιαγραφές του ΕΟΔ των ελληνικών φορέων, δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, με έμφαση στις επιχειρήσεις. Πρέπει οι φορείς μας στο τέλος της μεταβατικής περιόδου να είναι σε θέση να παίξουν ισότιμα και αυτοδύναμα, στο έντονα ανταγωνιστικό περιβάλλον του ΕΟΔ. Γνωρίζουμε ότι τα περισσότερα από τα προγράμματα του ΕΟΔ, υλοποιούνται από μεγάλες κοινοπραξίες, των οποίων ηγούνται λίγες ισχυρές ευρωπαϊκές βιομηχανίες, που δραστηριοποιούνται στο Διάστημα. Συνεπώς, μέχρι τότε, πρέπει να έχουν εδραιωθεί οι συνεργασίες μας με αυτές και να έχουμε κερδίσει την εμπιστοσύνη της ESA και των εταιρών μας.

Η ένταξη το 2005 της Ελλάδος στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Διαστήματος, ως του 16ου μέλους του, αποτέλεσε σπουδαίο γεγονός, τόσο από άποψη πολιτικής όσο και από άποψη ερευνητικής, τεχνολογικής αλλά και οικονομικής. Η επένδυση από εθνικούς πόρους είναι πράγματι μεγάλη για την ετήσια εισφορά μας αλλά και για τα προαιρετικά προγράμματα

που έχουμε επιλέξει να συμμετάσχουμε. Πιστεύουμε ότι σηματοδοτεί μια νέα εποχή για την (διαστημική) έρευνα και τεχνολογία στη χώρα μας.

Τα προαιρετικά προγράμματα που συμμετέχει η Ελλάδα αφορούν:

- τη Παρατήρηση της Γης (Earth Observation) και το GMES,
- τις δορυφορικές επικοινωνίες (πρόγραμμα ARTES),
- τις φυσικές επιστήμες και επιστήμες ζωής (πρόγραμμα ELIPS) που είναι σχετικό και με το σημερινό μας θέμα,
- το πρόγραμμα γενικής τεχνολογικής υποστήριξης (πρόγραμμα GSTP), που θεωρείται ότι καλύπτει ευρέως τα ενδιαφέροντα των ελλήνων επιστημόνων αλλά και επιχειρήσεων.

Ήδη διανύουμε, όπως είπαμε, τον 3ο χρόνο της πλήρους δραστηριοποίησής μας στην ESA, και οι ευθύνες και υποχρεώσεις μας, που είναι εξαιρετικά πειστικές και κλιμακούμενες, απαιτούν ιδιαίτερη προσπάθεια σε διαχειριστικό επίπεδο από την ΓΓΕΤ και το ολιγομελές επιτελείο, που συντονίζει όλο το φάσμα της συμμετοχής. Όμως, αποτελεί πρόκληση (με πολλές ευκαιρίες και οφέλη) για τον ακαδημαϊκό, ερευνητικό και επιχειρηματικό κόσμο της χώρας που ενδιαφέρεται για το Διάστημα και τις τεχνολογίες αιχμής.

Παράλληλα, η προβολή των διαστημικών θεμάτων έχει πολύ θετικό αντίκτυπο στους μαθητές και προσελκύει το έντονο ενδιαφέρον της νεολαίας για την επιστήμη και τεχνολογία γενικότερα. Με την ESA έχουμε προχωρήσει και σε θέματα εκπαίδευσης όπως έχουν κάνει όλες οι νέες χώρες του Οργανισμού. Με το Υπουργείο Παιδείας και ιδιαίτερα το ΙΚΥ υπήρξε εξαιρετική συνεργασία και υπογράφηκε συμφωνία ΙΚΥ-ΕΟΔ για χορήγηση υποτροφιών σε έλληνες πτυχιούχους μηχανικούς φυσικούς, χημικούς κλπ. για να εκπαιδευτούν στις διαστημικές τεχνολογίες και στην επιστήμη του διαστήματος, στις διάφορες εγκαταστάσεις του ΕΟΔ. Ελπίζουμε ότι η προκήρυξη θα ανακοινωθεί σε σύντομο χρονικό διάστημα.

Πιστεύουμε ότι τα τελευταία χρόνια υπάρχει σημαντικό ενδιαφέρον από την ευρύτερη ελληνική επιστημονική κοινότητα αλλά και τις επιχειρήσεις για τον τομέα των διαστημικών εφαρμογών και τις υπηρεσίες. Επίσης, αρκετοί δημόσιοι φορείς πλέον (Υπουργεία, υπηρεσίες κλπ), ασχολούνται με τη χρήση του διαστήματος για την

εκμετάλλευση προϊόντων και δεδομένων σχετικών με: α) την προστασία και την ασφάλεια των πολιτών, β) την παρακολούθηση του περιβάλλοντος και του κλίματος, και γ) τη διαχείριση των φυσικών πόρων.

Το σημαντικό ενδιαφέρον εξάλλου αποδείχθηκε και στην 1η ειδική προκήρυξη της ESA προς τους Έλληνες 2005-2006, στο πλαίσιο των προνομιακών μέτρων που αναφέραμε πριν, στην οποία συμμετείχαν πάνω από 150 διαφορετικοί συντονιστές σε 328 προτάσεις και χρηματοδοτήθηκαν 40 προτάσεις με προϋπολογισμό ~4 εκατ. Ευρώ. Σε περιφερειακό επίπεδο, πιο κοντά μας, από τα 40 αυτά έργα, το ΑΠΘ συμμετέχει σε 3, το ΕΚΕΤΑ σε 2 και το ΔΠΘ επίσης σε 2.

Ήδη η πολυαναμενόμενη 2η ειδική προκήρυξη προς τους Έλληνες (στο πλαίσιο του «Greece's industry incentive scheme»), θα ανακοινωθεί μέσα στον Ιούνιο 2008, θα είναι αρκετά διαφοροποιημένη από τη 1η, με αρκετές βελτιώσεις και προσαρμογές. Ελπίζουμε, ότι και ο ΕΟΔ θα έχει οργανώσει καλύτερα τον μηχανισμό υποστήριξης νέων κρατών-μελών και έχουμε κάνει συγκεκριμένες προτάσεις προς αυτή τη κατεύθυνση.

Στη ΓΓΕΤ, παράλληλα με την πορεία μας στην ESA, θα διαμορφώσουμε μια εθνική στρατηγική για το Διάστημα. Ήδη αυτή τη περίοδο θα αρχίσει η εξειδίκευση των δράσεων του νέου επιχειρησιακού προγράμματος ΕΠΑΝ ΙΙ 2007-2013 στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2007-2013, όπου στις θεματικές προτεραιότητες του στρατηγικού σχεδιασμού για Ε&Τ&Κ εντάσσεται και ο τομέας του Διαστήματος. Με βάση την εμπειρία που αποκτήσαμε, έχουμε νέες ιδέες για να διαμορφώσουμε κατάλληλες δράσεις που θα δώσουν νέα ώθηση στον τομέα της διαστημικής Ε&Τ στη χώρα για τα επόμενα χρόνια, και που θα ενισχύσει τη θέση μας στον ΕΟΔ, στην ΕΕ αλλά και διεθνώς.

Τελειώνοντας ευχαριστούμε τους συνδιοργανωτές στο ΑΠΘ για την εκδήλωση αυτή, τον Καθηγητή κ. Σπύρου για τον ενθουσιασμό του και τη συμβολή του στις προσπάθειές μας για την μεγαλύτερη αξιοποίηση της συμμετοχής μας στον ΕΟΔ. Ευχαριστούμε θερμά τους προσκεκλημένους μας από την ESA για την ιδιαίτερη προσφορά τους να έρθουν και να μας ενημερώσουν αλλά και να μας παροτρύνουν για την διαδικασία επιλογής αστροναυτών.

Σας ευχαριστώ

Όλγα Στεργίου